

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14CoP/44/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6113215850
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 08. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Podhorová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2014:6113215850.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márii Podhorovej a sudcov JUDr. Petra Priehodu a JUDr. Anny Snopčokovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého H. T., nar. XX. XX. XXXX, bytom u matky, zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v A. A., dieťa matky V. C. T., nar. XX. XX. XXXX, bytom A. A., B. XX a otca J. K. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. A., C. XX, o zmenu úpravy styku otca s maloletým, na odvolanie otca a kolízneho opatrovníka proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 32P/177/2013-175 zo dňa 03.04.2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom upravil styk otca s maloletým H. T. na každú stredú nepárneho týždňa v roku od 15.00 h do 16.00 h na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v A. A.. Matke uložil povinnosť zabezpečiť prítomnosť maloletého H. T. v stanovený deň a hodinu na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v A. A., ako aj povinnosť dieťa na styk s otcom pripraviť a styk otcovi s maloletým umožniť. Súd maloletému H. T. a jeho rodičom nariadil poradensko-psychologický proces v Centre poradensko-psychologického poradenstva a prevencie v A. A. Týmto rozhodnutím zároveň došlo k zmene rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 33P/117/2010-63 zo dňa 28.10.2010.

V odôvodnení svojho rozhodnutia okresný súd uviedol, že konanie o zmenu úpravy styku otca s maloletým začal potom, ako vyhlásil výkon rozhodnutia o styku oprávneného rodiča s maloletým za neprípustný a zároveň výkon rozhodnutia zastavil. V danej veci súd zistil, že maloletý pochádza z manželstva, ktoré bolo dňa 15.04.2009 rozvedené. Styk otca s maloletým bol naposledy upravený rozhodnutím č.k. 33P/177/2010-63 zo dňa 28.10.2010. Súd pri úprave rozsahu styku nemal za preukázané dôvody pre úplný zákaz styku ale pre jeho zmenu tak, že ho upravil v obmedzenom rozsahu vzhľadom na potreby a požiadavky maloletého ako aj intenzitu narušeného vzťahu. Súdu je zrejmé, že závažným spôsobom zasiahol do výkonu rodičovských práv a povinností otca, ale v danom prípade záujem maloletého na stretávaní sa so svojím otcom bez ohrozenia zdravia, psychiky, traumatizácie bol rozhodujúci a prevážil nad rodičovskými právami otca. Realizácia styku otca s maloletým v zmysle doporučenía znalca bola upravená na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny t.j. na neutrálnej pôde, za prítomnosti odborníka, ktorý môže byť nápomocný pri budovaní vzťahu otca s maloletým. Súd mal dokazovaním za preukázané, že vzťahy medzi rodičmi sú dlhodobu neusporiadané, a preto im a maloletému na doporučenía kolízneho opatrovníka uložil povinnosť absolvovať poradensko-psychologický proces v Centre poradensko-psychologického poradenstva a prevencie, s čím rodičia súhlasili.

Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletého a kolízny opatrovník.

Otec maloletého vo v svojom odvolaní navrhol, aby odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu v celom rozsahu zrušil a vydal rozsudok v nasledujúcom znení: Súd upravuje styk otca s maloletým H. T., nar. XX.XX.XXXX na každý piatok nepárneho týždňa v roku od 15:00 hod. do 16:00 hod. na referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v A. A.. Otec je oprávnený stretávať sa s maloletým H. T., nar. XX.XX.XXXX každý nepárny týždeň v roku a to od piatku v čase od 16:00 hod. do nedele 17:30 hod. Otec prevezme maloletého na referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v A. A. a je povinný ho odovzdať matke v mieste jej bydliska. Matka je povinná zabezpečiť prítomnosť maloletého H. T., nar. XX.XX.XXXX v stanovený deň a hodinu na referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v A. A. a pripraviť maloletého na styk s otcom. Matka je povinná styk otcovi s maloletým umožniť. Súd maloletému H. T., nar. XX.XX.XXXX a jeho rodičom nariaďuje poradensko-psychologický proces v Centre poradensko-psychologického poradenstva a prevencie v A. A.. Týmto zároveň dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 33P/117/2010-63 zo dňa 28.10.2010 Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Otec maloletého v rámci dokazovania namietal, že vykonané zisťovanie reakcií maloletého v prítomnosti otca sa uskutočnilo len za prítomnosti oboch rodičov.

Vo svojom odvolaní otec poukazuje na nedostatočné vysporiadanie sa súdu s rozpornými tvrdeniami oboch rodičov ohľadom príčin nezrealizovania styku otca s maloletým, ako aj s dôvodmi v dôsledku ktorých nastalo odcudzenie.

Má za to, že prvostupňový súd neposkytol ochranu jeho rodičovským právam, čo malo za následok súčasný stav vzťahu s maloletým, kedy nie je možné očakávať zmenu jeho postoja.

Ďalej v odvolaní namieta rozsah styku, ktorý bol obmedzený na 2 hodiny mesačne za prítomnosti 3. osoby. Rozhodnutie okresného súdu považuje za tvrdý zásah do rodičovských práv.

Kolízny opatrovník v podanom odvolaní namieta realizáciu styku otca s maloletým v prostredí Úradu, ktoré podľa jeho názoru nie je usporiadané na výkon a realizáciu styku. Úrad ho považuje z hľadiska záujmu dieťaťa za neprijateľné a nevytvárajúce podmienky pre budovanie narušeného vzťahu medzi maloletým a otcom.

Podľa kolízneho opatrovníka nespadá do kompetencie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny ako orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately právo ani povinnosť akýmkoľvek spôsobom participovať na styku maloletých detí s rodičmi. Úrad vyslovil názor, že výroková časť napadnutého rozsudku je v tomto smere čiastočne nerealizovateľná.

Čiastočnú nerealizovateľnosť vidí aj v tom, že je nepochybné, že streda nepárneho týždňa pripadne na deň pracovného pokoja alebo deň pracovného voľna, kedy sú budovy úradu uzamknuté. Kolízny opatrovník žiada vzhľadom na uvedené skutočnosti rozsudok okresného súdu zrušiť.

Otec maloletého sa vo svojom vyjadrení stotožňuje s odvolaním podaným kolíznym opatrovníkom. Vo vyjadrení k odvolaniu otca kolízny opatrovník uvádza svoje odporúčanie na zrušenie rozsudku okresného súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie.

V dôsledku podaných odvolaní krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 212, ods. 2 pís. a Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.) po prejednaní veci bez nariadenia pojednávania podľa § 214, ods. 2 rozsudok okresného súdu, považujúc odvolanie otca a kolízneho opatrovníka za nedôvodné, ako vecne správny podľa § 219, ods. 1,2 O.s.p. potvrdil.

Podľa § 219, ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 predmetného ustanovenia ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd po preskúmaní rozsudku súdu prvého stupňa a predloženého spisu dospel k záveru, že prvostupňový súd dostatočne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine ako aj zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a zákonne rozhodol o úprave styku rodiča s maloletým dieťaťom.

Odvolací súd k prvej námietke otca maloletého z obsahu spisu zistil, že v rámci znaleckého dokazovania prebehlo psychologické vyšetrenie maloletého v prítomnosti obidvoch rodičov. V prítomnosti rodičov preferuje pobyt v blízkosti matky. Zo znaleckého posudku vyplýva, že pokus o šetrenie len v prítomnosti otca prebehol dňa 20.01.2014. Pri vstupe do miestnosti, v ktorej je otec (bez matky dieťaťa) reaguje podráždene, z miestnosti odchádza, i napriek snahe znalkyne a matky odmieta stretnutie, je ochotné rozprávať sa s otcom len v prítomnosti matky. Vykonanie vyšetrenia len v prítomnosti otca preto objektívne nebolo možné zrealizovať. Po vykonaní znaleckého dokazovania otec znalecký posudok nenamietal.

Vzhľadom na druhú námietku otca je potrebné konštatovať, že prvostupňový súd počas konania pristúpil k výsluchu otca, tak ako aj matky ohľadom prejednávanej veci. Vo výpovedi otec uvádza dôvody nezrealizovania stretnutia spočívajúce v zdravotných problémoch na strane maloletého, neskôr v dôsledku odmietavého postoja maloletého. Matka vo svojej výpovedi uviedla ako príčinu nestretávania sa v dotknutom období zlomenú ruku maloletého a následne prejavy nezáujmu maloletého, ktorý byť v prítomnosti otca odmieta. Vzhľadom na závažné tvrdenia rodičov a ich rozporné vyjadrenia nariadil okresný súd vo veci znalecké dokazovanie, kde jednou z úloh znalkyne bolo zistiť, aké sú vzájomné vzťahy medzi rodičmi navzájom a maloletého k rodičom, či tieto vzťahy sú deformované, ak áno, kým alebo čím. (otázka č.4) Súd vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že vzťahy medzi rodičmi sú dlhodobo naďalej napäté, komplikované, neusporiadané. Ich komunikácia je na nízkej úrovni, častokrát nemá známky slušného správania sa. Súd tak mal za splnené podmienky na uloženie výchovného opatrenia.

Námietka otca maloletého ohľadne neposkytnutia ochrany jeho rodičovským právam neobstojí, nakoľko okresný súd uznesením č.k. 34Em/6/2012-141 zo dňa 03.06.2013 vyhlásil výkon rozhodnutia o styku oprávneného rodiča s maloletým za neprípustný a zároveň výkon rozhodnutia zastavil. Dôvodom nevykonávania bol vo zvýšenej miere narušený vzťah otca s maloletým, ako aj zlyhávanie vzájomnej komunikácie medzi rodičmi maloletého týkajúcej sa realizácie styku. Súd v danej veci zobral do úvahy predovšetkým výpoveď maloletého, nakoľko mal za to, že maloletý je natoľko vyspelý a schopný vyjadriť svoj názor s ohľadom na vek a rozumovú vyspelosť. Zo všetkých pravidiel a povinností dbať na pravidelný kontakt rodiča s dieťaťom je výnimkou prípad, keď záujem dieťaťa vyžaduje, aby bolo dočasne stretávanie s jedným z rodičov obmedzené, alebo úplne zakázané.

Podľa článku 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

Podľa § 25 ods. 3 Zákona o rodine ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo ho zakáže.

Odvolací súd sa v súvislosti s poslednou námietkou otca stotožňuje so záverom prvostupňového súdu, ktorý nemal vykonaným znaleckým dokazovaním za preukázané dôvody na zákaz ale na zmenu styku, a to v predmetnom obmedzenom rozsahu. V zmysle doporučenía znalca upravil realizáciu styku otca s maloletým na každú stredu nepárneho týždňa v roku v čase od 15:00 do 16:00 hod, tak aby stretávanie bolo reálne, v súlade s požiadavkami a potrebami maloletého a zodpovedalo právu otca podieľať sa na jeho výchove. Prítomnosť odborníka na stretnutiach môže byť práve otcovi nápomocná pri nadväzovaní prirodzeného vzťahu s maloletým. Ide o výnimočné riešenie a vážny zásah do výkonu rodičovských práv a povinností, ktorý môže byť odôvodnený len okolnosťami na strane dieťaťa, ktoré musia byť natoľko závažné, že okrem záujmu dieťaťa vyvoláva potrebu obmedziť prirodzený kontakt. Jediným kritériom pre vyslovenie obmedzenia, alebo zákazu styku je aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva. (Rozsudok Krajského súdu Bratislava 20CoP/21/2013)

Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

Z hľadiska v odvolaní kolízneho opatrovníka uvádzaných dôvodov, považuje odvolací súd za potrebné uviesť nasledovné.

Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele vo svojom ustanovení § 1, ods. 1 definuje rozsah pôsobnosti tohto zákona.

Zákon upravuje sociálnoprávnu ochranu detí a sociálnu kuratelu na zabezpečenie predchádzania vzniku krízových situácií v rodine, ochrany práv a právom chránených záujmov detí, predchádzania prehlbovaniu a opakovaniu porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a plnoletých fyzických osôb a na zamedzenie nárastu sociálnopatologických javov.

Podľa ods. 2 pís. a citovaného ustanovenia sociálnoprávna ochrana detí je súbor opatrení na zabezpečenie ochrany dieťaťa, ktorá je nevyhnutná pre jeho blaho a ktorá rešpektuje jeho najlepší záujem podľa medzinárodného dohovoru (Dohovor o právach dieťaťa - oznámenie č. 104/1991 Zb., do ktorého Slovenská republika sukcedovala).

Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa vykonávajú v prostredí podľa § 4. Podľa odseku 1 uvedeného ustanovenia sa opatrenia vykonávajú v prirodzenom rodinnom prostredí, v náhradnom rodinnom prostredí, v otvorenom prostredí, v prostredí utvorenom a usporiadanom na výkon opatrení podľa tohto zákona.

Ustanovenie § 73 citovaného zákona vymedzuje pôsobnosť orgánov sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny podľa § 73, ods. 2, pís. c bod 2 zabezpečuje psychologickú pomoc podľa § 11 ods. 2 písm. b) a c), t. j. pomoc dieťaťu v podobe poskytnutia alebo zabezpečenia potrebnej psychologической pomoci aj po rozvode rodičov.

Z citovanej zákonnej úpravy je zrejmé, že v preskúmvanej veci vychádza rozsudok okresného súdu z právnej úpravy pôsobnosti úradov práce a účelu, pre ktorý boli zriadené, teda v konkrétnej veci potreby zabezpečiť dieťaťu psychologickú pomoc po rozchode rodičov, v záujme obnovenia a prehlbovania citových väzieb k svojmu otcovi, a to počas ich stretnutia. Z dokazovania je pritom zrejmé, že dieťa však vzhľadom na svoj aktuálny

vzťah k svojmu otcovi, vyvolaný negatívnymi zážitkami a časovým faktorom, od kedy nedošlo k stretnutiu s otcom, potrebuje psychologickú pomoc, ktorú má právomoc a kompetenciu zabezpečiť úrad práce prostredníctvom svojich zamestnancov.

Referáty poradensko-psychologických služieb, oddelení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, úradov práce, sociálnych vecí a rodiny vykonávajú okrem iného činnosti podľa zákona č. 305/2005 Z. z. v oblasti rozvodovej a porozvodovej (podľa § 11). Odborná činnosť referátov poradensko-psychologických služieb v oblasti psychologického a iného odborného poradenstva pozostáva aj z poradenskej a psychologickej pomoci dieťaťu pri úprave styku s rodičmi po rozvode. Ich úlohou je poskytovať pomoc dospelým klientom a ich rodinám nachádzajúcich sa v osobných alebo vzťahových krízových situáciách a problémoch (najmä v manželskom a rodičovskom vzťahu) prostredníctvom špeciálnych terapeutických techník a poradensko-psychologických postupov. Táto činnosť je súčasťou opatrení na predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine a na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú psychický, fyzický a sociálny vývin dieťaťa a plnoletej fyzickej osoby podľa zákona č. 305/2005 o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§ 10 ods.1,písm.a), §11,ods.1,písm.a).

Nakoľko jedným z odporúčaných alternatív znalca vo vyhotovenom znaleckom posudku bolo zabezpečiť stretávanie otca s maloletým po určitú dobu pod kontrolou odborníkov a na časovo krátku dobu, podľa vývinu vzťahu postupne stretnutie i na dlhšiu dobu, najprv v neutrálnom prostredí, následne v domácom prostredí otca je rozhodnutie súdu prvého stupňa tejto alternatíve zodpovedajúce.

Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, vychádzajúc z článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý ustanovuje, že záujem dieťaťa má byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti, týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi, prítomnosťou odborného zamestnanca príslušného úradu

práce na stretnutiach bude zabezpečená psychologická pomoc dieťaťu pri obnove kontaktov a citových väzieb s otcom a budovaní ich prirodzeného vzťahu.

Vo vzťahu k námietke kolízneho opatrovníka týkajúcej sa čiastočnej nerealizovateľnosti, ktorú vidí v tom, že streda nepárneho týždňa potenciálne môže pripadnúť na deň pracovného voľna, odvolací súd považuje za potrebné poznamenať, že zrušenie rozhodnutia z tohto dôvodu by predstavovalo prísny formalizmus, keďže najbližšia streda pripadajúca na deň pracovného voľna je 24.12.2014 aj to párneho týždňa.

Na základe uvedeného odvolací súd má za to, že ani odvolanie kolízneho opatrovníka dôvodné nie je a považujúc rozsudok okresného súdu za vecne správny vo výroku aj dôvodoch, ho podľa § 219, ods. 1,2 O.s.p. potvrdil.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.
Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.